

עין משפט
גרי מצוה

סז:

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא

מסורת הש"ס

ע א מיי פיו מל' מלה
סל ו ימי הל' א סמ
לאין קב טושי' יד סמ
קב טי' א סמיה:
ע א ב מיי שס פיו ה'
ח טמ שס טושי'
ס טי' א:
עב ג ד מיי פיו ס' ה'
ד טמ שס טור יד
מ' קב טושי' ימי ס'
ס טי' א ו יד' דמ ס'
ז:
עב ה ו מיי פיו טמ שס
ט טי' א:
עד ז ח מיי שס הל' ג
טמ שס טור יד
ס:
עב ט י טור יד ס:
ז:

במישלם שניא איין תיפוק ארעא דא בלא כסף. תימה מה
בין זה לכיית' דע"כ יכול לסלקו דאס לא היה יכול
לסלקו אס כן בלא נכייית' נמי שרי כמשמע לעיל דקאמר באתרא
דמסלקי לא יוכל אלא נכיייתא משמע אבל באתרא דלא מסלקי
אכלי אפילו בלא נכיייתא און דרך לנכות אלא
לומר דנכיייתא און דרך לנכות אלא
דבר מועט אבל כמשכנתא דסורא
רגילים לוי לשום כדי שווי דמשמע
דמשום דמכני הכי שרי וי"ל דמאחר
שמפרש כן לא מיחוי כהלאה אלא
כלוקח ממנו פירות של השנים הללו
באותן דמים אבל בשמיט' כותב לו
כן אלא מנכה כל שנה ושנה בפני
עלמה נראה כאלו מוזיל גביה פירות
אותה שנה כשכר מותר המלוה דמתן
(לעיל ד' סד): לא יכחו הימנו כפחות
ואפילו לא נאמר שלא יוכל לייקר לו
פירות של שנה אחת דמסתמא און
באין לעשות תנאי חדש בכל שנה מ"מ
הואיל ולא קצבו כסוס כל השנים
לפרש כשטר בנימשל שניא אילין
מיפוק מיחוי כהלאה:

האי משכנתא באתרא דמסלקי אין
ב"ח גובה הימנה. דהוי
כמטלטלי דיתמי דלא משמעדי בעל
חוב ולא דמי ליחומים שגבו קרקע
במוצא אביהן דג"ח חזר וגובה אותה
מהן א"ע"ג דשומא דהרא לעולם דלא
דירא אלא משום ודעת הישר והטוב
ומירא הוא דקא זינן לה כדאמרין
בפ"ק (לעיל ד' טו): ולהכי נמי אולתין
הפירות בלא נכיייתא:
ושביעית משמטתה. לא דמי
למלוה על המשכון
דאינה משמטתה דאני מטלטלין
דמפיק להו וקנה להו שלא בשעת
הלוואה כר' יצחק (לקמן ד' פג). ולהכי
גם בשעת הלוואה חשוב של אחין
בדין אבל קרקע לא:
והלכתא צריך למקנא מיניה.
אין לפרש משום
דמלוה קאמר מסתלקנא והוי פטומי
מילי דלוה איבעי לאתמי דא"כ אחאי
צריך למיקנא לימא דלוה יתנה [א] ונראה
דאריי לאחר שלוח הימנו סתם דאפי'
אס יתנה הלוה צריך קנין שלא יחזור
בו דאי בתחילת הלוואה א"ע"ג דהוי
אתרא דלא מסלקי כיון שזה עמד
וזווח לא יכול לקנות אלא מה שהוא
מקנה לו: **רבינא** אבא בנכיייתא.
תימה דלעיל אמרין דלורנא מרבנן
אפילו נכיייתא לא יוכל ועוד דלעיל
אפילו נכיייתא רב אחא ורבינא
ואפי' מאן דשרי מודה נכיייתא
דאסור לכל הפחות דלורנא מרבנן

כנדולים. ואע"ג דלכל שיעור זוי לא מסלקין ליה דקסבר ממחילת
אילתן אבן רביה הוא ואין כח דניינין להויאלו: **באתרא דמסלקי**
לא יוכל פירא אלא נכיייתא. שיכנה לו מן החוב דבר קצוב
לשנה דנראה כמוכרו לו ויורד נספק דאפילו תלקה ולא יהו בה
פירות יכנה לו אותה קצבה הלך
כי שקיל מיניה טפי לאו רביה הוא.
דיוקא באתרא דמסלקי אבל באתרא
דלא מסלקי כל ימי הזמן הוי כמכירה
אלאו ובלא נכיייתא נמי אכיל: **ולורנא**
מרבנן. שצריך לישר דרכיו ולהתקדם
אף כמותר לו פן ילמדו ממנו לזולל
באיסורין אפילו נכיייתא נמי לא
יכול: **קיוסא**. לקמן מפרש: **מאן**
דאמר נכיייתא. לישנא קמח דאמר
באוכל בלא נכיייתא פליגי סבר
בנכיייתא כולי עלמא שרי: **למאן**
דאמר נכיייתא. לישנא בתרא
דאמרין אפילו כי אכל חמש שנים
קמחי נכיייתא פליגי דמד מינייהו
לך (ה) היכא שרי: **במשלם שניא כו**.
דלא מיתוי כהלאה אלא כלוקח
הימנו פירות השנים האלו במעות
הללו: **אין בעל חוב גובה סימס**.
אס מת המלוה ונפלה לפני בניו אין
בעל חוב מיתוי כהלאה אלא כלוקח
דאין להס לנכיייתא גובהה של קרקע
כלום ומטלטלי בעלמא יניהו ומטלטלי
דיתמי לא משמעדי בעל חוב.
דבשלמא צעודי קיים גבי אפילו
מגלימא דעל כתפיה שרי לו הלוה
מעמיו ומשמעדי והמורה אמרה
יצא שליח צ"ד ויכנס לביתו ויעול
משכנו דכתיב (דברים מד) והאיש
אשר אתה נושא בו וגו' ואמרין
לקמן (דף קיג). זה שליח צ"ד אבל
היכא דמית כהדי יתמי מאי עבידיה
דמבע הרי לא לוו ממנו. ואי ירמי
קרקעו משמעדי נכסיא מחיים
ומיחייבי מדין ערב דנכסייהו דבר
איניש אינון ערבין ציה די ארפיה
עלייהו סמך אבל מטלטלי אפילו דין
ערב יכא דלאו עלייהו סמך מלוה
הואיל ובידו להצניע ולאבדן: **אין**
הכבוד נוטל פי שנים. למאן דאמר
בבבא בתרא (דף קכד): דאין הכבוד
נוטל פי שנים במלוה הא נמי הואיל
ואתרא דמסלקין מלוה בעלמא הוא
דאין השדה לפניו אלא לשעבוד
פירות והוה ליה דאין הכבוד נוטל
בראוי לנא לפניהם לאחר מיתה
לחלוך כבמוחזק צד אביו דכתיב
(דברים כג) בכל אשר נמצא לו:
ושביעית משמטתה. כשאר מלוה בשטר
שנכסי ליה משעבדין להן ושביעית
משמטתן דאין זה מלוה על המשכון

אין שביעית משמטתו דהסם
משום דבעל חוב קונה משכון שצדו דילפינן (לקמן דף פג).
מוחך מהיה דקרקע והוה ליה כגבוי: **בעל חוב גובה ממנו**. דמכר
הוא אללו והיינו טעמא דלוהו: **אפי' תמרי דאבדויא**. כשגודרין
תמרים שטומין מחללות תחת הדקלין וטופלין התמרים עליהם
ואס בא ויילס לו מעמיו מסלקו אף מן התמרים התלושין שעל
המחללות: ואי אנכיייתא **כבר בסימני**. שנתן בתוך סלים כשטלן
מן המחללות: קנה. אותם בהגבהה קודם שקיבל מעמיו והרי הן
שלו: **ולמ"ד**. בבבא בתרא (ד' פה): **כלו של לוקח קונה לו**.
אמר לא מסתלקא. [א] בשעת מתן מעות המנה
על מחללותיו שהן כליו: **ואמר לא מסתלקא**. [א] בשעת מתן מעות המנה
על מחללותיו שהן כליו ועל מנת כן נתן מעמיו וקרקע נקנה בכסף בין דרך מקח בין דרך שפירות בין
כל הדרכים כפי התנאי: **לרדף למיקנא מיניה**. דאי לא קני מיניה דיבורא בעלמא הוא ויכול לומר לא אשנה מן המנה: **א"ל איזיל**
ואייסי זוי. ואשלם לך ומעתה אל תאכל פירות עוד: **לא אכיל**. הואיל והמעות מוכנים לו ולא נתנו לו רשות להיות שומט ואוכל.
ובאתרא דמסלקי קאי: **שדה אחוזה**. שאמרה מורה (ויקרא כו) לפדותה מן ההקדש לפי השנים שעד היובל כעו ופגדוין לשנה כפי חשבון
חמשים שקל לבית זרע חומר שעורים לארבעים וחמש שנות היובל: **ואע"ג דאכיל פירי**. הקדש טובא שזין פירות של כל השנה הרבה:
פריק

כדוהי אמר רבא בריה דרב יוסף משמיה
דרבא "האי משכנתא באתרא דמסלקי לא
יכול אלא נכיייתא צורבא מדרבנן אפילו
נכיייתא לא יוכל אלא במאי נכיל בקיצותא
הניחא למאן דאמר קיצותא שריא אלא למאן
דאמר קיצותא אסירא מאי איכא למימר
דאתמר קיצותא פליגא בה רב אחא ורבינא חד
אמר קיצותא שריא וחד אמר קיצותא אסירא
היכי דמי קיצותא דאמר ליה עד חמש שנין
אכילנא לה בלא נכיייתא מכאן ואילך שיימנא
לך כולהו פירי איכא דאמרי כל בלא
נכיייתא אסור אבל היכי דמי קיצותא דאמר ליה
עד חמש שנין אכילנא נכיייתא מכאן ואילך
שיימנא לך כולהו פירי מאן דאמר בקיייתא
שרי בבתייתא מאן דאמר בבתייתא היכי
שרי למיכל שרי "כ"י "משכנתא דסורא
דכתבי בה הכי במשלם שניא אילין תיפוק
ארעא דא בלא כסף רב פפא ורב הונא בריה
דרב יהושע אמרי תרווייהו "האי משכנתא
באתרא דמסלקי אין בעל חוב גובה הימנה
ואין הכבוד נוטל בה פי שנים ושביעית
משמטתה ו"באתרא דלא מסלקי בעל חוב
גובה הימנו ובכבוד נוטל בו פי שנים ואין
שביעית משמטתה ואמר מר זוטרא משמיה
דרב פפא "האי משכנתא באתרא דמסלקי
מסלקי ליה ואפילו מתמרי דאבדויא ו"אי
אנבהוהו בסימני קנהוהו ולמאן דאמר "כליו
של לוקח ברשות מוכר קנה לוקח אפילו
דלא אנבהוהו בסימני קנהוהו: "פשיטא
באתרא דמסלקי ואמר לא מסתלקנא הא
קאמר דלא מסתלקנא אלא באתרא דלא
מסלקי ואמר מסתלקנא מאי צריך למקנא
מיניה או לא רב פפא אמר לא צריך למקנא
למקנא מיניה והלכתא "צריך למקנא מיניה
וא אמר איזיל "ואיייתי זוי לא אכיל איזיל ואמרה
ואיייתי זוי רבינא אמר אכיל ומר זוטרא
בריה דרב מרי אמר לא אכיל "והלכתא לא
אכיל רב כהנא ורב פפא ורב אשי לא אכילי
נכיייתא רבינא אכיל נכיייתא אמר מר
זוטרא מאי טעמא דמאן דאכיל נכיייתא
מיד הוהו אשרה אחוזה שדה אחוזה לאו
אע"ג דקא אכיל פירי טובא אמר רחמנא
קא

לקמן ק"י. צ"ל: (א).
(ב) וקדושין ס"ז. צ"ל: (א).
ע"י פ"א: (ג) ודברים מד.

הגהות הב"ח
(ה) ו"י ד"ה למאן דאמר
ו"י ד"ה רבינא שרי:
גליון הש"ס
ג"כ כי משכנתא דסורא.
פ"ן פסחים דף ק"ב ע"ג
מ"ה ופ"ן ג"ל: ת"ם
ד"ה רבינא וכו' ואותה
דרכיה לא היה רוצה.
פ"ן ג"ל: ר"ה א"ה פ"ס
תקנ:

הגהות הנר"א
(א) ג"כ אמר אילן ס"ו.
צ"ל דברים שמיטין וכן
ה"י: (ב) ו"י ד"ה
ואמר לא מסתלקא בשעת
ס"ו. צ"ל וימדין ושב"א
תמרי מעות מ"ש ש"י.
מעות. צ"ל ומ"מ וכו'
ב"ה: (ג) ת"ם ד"ה הלכתא.
וינאלה ס"ו. צ"ל ונשעת
מתן מעות מ"ש ש"י.
ר"ש וטור אבל דברים
א"י מתקן בכל זה ומשמע
דאפי' בשעת הלוואה וכו'
צ"י: